

REMEMBER GUSTAV METZGER

The first word that comes to mind when I think about Gustav Metzger is precision. Over the years, we spent many hours sitting at his big blue teardrop-shaped table eating dark chocolate biscuits long into the evening, going through lengthy texts word-by-word, over and over, to edit and re-edit every last sentence. Making sure everything was as near to perfection as possible. 'We must be extremely careful to get things right' he often told me. And this is the way he lived every aspect of his life.

There's no better word for it: Gustav was precise. Precise in the way he reacted and responded to the world, detailed to the point of obsession, concise yet eloquent in how he communicated his thoughts. But not only in written form – he also spoke like he wrote: slow and considered, formulating a thought in the exact right way before expressing it out loud. He did not take words lightly, always meant what he said, and never spoke without thinking thoroughly and carefully. The first time I met him, at the Royal College of Art in South Kensington, where he spent much of his time with the students there, I sat down opposite him at the table and he stared at me. He might have said hello, but I don't remember. What I can recall is his at-the-time unusual demeanour: slowly he lifted his head and looked up at my face and into my eyes for an almost uncomfortably long time, carefully studying and considering who I might be and what place I might have in his life – a mannerism that I saw many, many times in the years that came after. 'Tell me about yourself,' he said in a way that made me think he really wanted to hear what I had to say, then paused and waited for my answer. He was often slow to accept people into his private world, but when he did, he did so wholeheartedly and without reservation.

Gustav Metzger was an elusive and mysterious man. I've heard that for many years he was almost impossible to find. He was one of those people you would see everywhere, as he was always attending openings, talks and events around London, but when you wanted to find him, he was nowhere. It was nearly impossible to reach him unless you knew where he lived and could go and knock on his door. To communicate with Gustav, a man without a phone or computer, was to wait to hear from him on his visit to a pay phone around the corner from his house in Hackney. He would call at a specified and very specific time, and if you missed that call there was no way of calling him back, you just had to wait. When we first met, I remember thinking he might never call after waiting to hear from him for

over a week. But when he finally did, he invited me to come and see him – although getting his address was another story.

Gustav Metzger was a contradiction. This became immediately clear the moment one entered his East London studio on Ellingfort Road. I can still vividly recall my first visit there almost a decade ago. His studio was an exceedingly colourful, floor-to-ceiling jumble of collected everyday items, like newspapers, plastic bags, books on every imaginable subject (but with a considerable focus on art and history) and, to those who didn't know him, other seemingly random materials like small bottles of hand lotion kept from hotel stays or long-expired museum membership cards. To Gustav, none of it was arbitrary – over the years, he had personally accumulated everything that he kept piled high in his studio, and all of it had a specific purpose or meaning, which he was quick to point out if you tried to throw anything away. He collected all these things, not because they were valuable per se, but because they had value to him, to his life, to his work.

Gustav imbued so many objects with so much meaning. He held simple things like a tube of toothpaste in high regard; for example, any time a friend or colleague was coming to the UK from Germany he would ask them to bring him back a specific brand that he liked to use, because, simply, 'it is the best there is'. He filled small plastic bags with his drawings, notes, sketches, leaflets, private view invitations and other personal ephemera, than would fill his big metal cabinet with these dozens of mini time capsules that so strongly referenced a particular moment in his life. Each bag a mini archive, a tangible memory of a day or a week. I recently rummaged through and found remnants of too many days I had long since forgotten, brought back to my mind in the form of ripped restaurant receipts, used train tickets and ragged leaflets from exhibitions and talks he had attended or spoken at throughout the years. How I now cherish these simple items, the personal relics of a life well-lived, and am so grateful for Gustav's penchant for collecting them.

Gustav Metzger was a radical man. Beginning in the 1940s, he studied art at schools in Oxford, Antwerp, Cambridge and in London at the Borough Polytechnic under David Bomberg. Initially inspired by Bomberg's political ideals and approach to art-making, Metzger and his teacher severed ties in 1953, in what would become a defining event that influenced the course of his life. After spending time as an active member and chairman of the Borough Bottega, an artist collective formed in association with Bomberg and his other students, Gustav quit and left London for King's Lynn, a small town in Norfolk. He gave up painting and set up a market stall where he

sold bric-a-brac and second-hand books. Three years later, he began to paint again, but with a palette knife rather than a paintbrush, which he rarely used again once he returned to painting. Two years later, he became a founding member of the Committee of 100, a British anti-war group that used mass non-violent resistance and civil disobedience in protest against nuclear arms. He went on to write *Auto-destructive Art*, his first manifesto, in 1959 and with this became the founding father of a radical new form of art centred on the transformation of society through individual and collective action.

Gustav Metzger was a ground-breaking artist and activist. What amazed me most about him was his continuous and always-growing desire to engage with urgent issues through both the lens of art and through collaboration with other fields of study. His passion and commitment never diminished over time; in fact, they intensified with age. A refusal to be a passive consumer was at the heart of his work, as in his *Historic Photographs* series, which prod the viewer into looking at oft-seen images of horrific historical moments in a new, more active way, attempting to alter one's perception of the content and history itself. A man with a constant sense of urgency about him, he adamantly stressed the importance of taking action now, before there is nothing left to save. He recently said that 'We have the potential now of major, major transformations in understanding our world and in reshaping it ... [but] we must take the opportunity and get our hands a bit dirty. Then we can at least look ourselves in the eye and say we have done what we could.'

Gustav did everything he could. For him, destruction was never an abstract concept. From his childhood years as a Jewish boy in Nazi Germany to his later years living in a crowded, polluted urban centre, he experienced it directly in many different forms. But while it easily might have been otherwise, in response to Adorno's oft-quoted line that it would be 'barbaric' to 'write a poem after Auschwitz,' Gustav proclaimed: 'For me, the answer to the question, "Can there be poems after Auschwitz?" is not just, "Yes, there can be!", but rather, "There must be!" – in order to face this horror head on.' And in this fashion, Gustav acted on his calling and carried out his work as artist-activist without ever slowing down.

Throughout his life, Gustav had a strong pull towards the dual forces of destruction and creation – and his strong focus on extinction was an extension of that. It is possible to see a thread running through his work from the beginning of his practice, like the explosive table paintings from the 50s that evoke the mushroom cloud of the atom bomb, to his conference

'Facing Extinction' attended by artists, scientists, architects, students and many others – for him, destruction, and ultimately, extinction were a life-long concern. Gustav's ecological beliefs became more evident than ever in his later work, from the launch of Reduce Art Flights – an anti-pollution campaign encouraging arts professionals to reduce air travel and in turn reflect on their own carbon footprint, to spearheading interdisciplinary conferences and discussions around extinction and environmental destruction.

Gustav Metzger was a hopeful man. One of the projects we worked on in his last years was his worldwide call for action, 'Remember Nature'. He asked art students and professionals to create work addressing extinction, climate change and pollution. As part of a global day of action, dozens of art students in London constructed a massive wall of newspaper clippings related to extinction – cut out from thousands of copies of The Guardian. The resulting work was a large-scale recreation of his work *Mass Media: Today and Yesterday*. At the same time, hundreds of artists and art students around the world contributed by making work inspired by these issues. Despite everything happening in the world today, and all that transpired in his own life when he was a child, maybe surprisingly, Gustav was always hopeful about the planet's future and art's role in it. As he emphatically said to me when I asked him if he felt that art could realistically contribute to change: 'Not only can art cause change – art must cause change.'

Gustav Metzger felt an innate obligation to pursue art as his life's work and a responsibility to stimulate social change through it. He said that 'Art needs to sink into the centre of a human being, come up, and that will be hope – the art will be hope.'¹ His practice over more than 70 years was less about the creation of aesthetic objects to be viewed passively and more about art as a stimulus for political and social change. For Gustav, an artist is not simply a creator, but rather an instigator, whose role is to use their creative ability to motivate people to act.

**NOT ONLY CAN
ART CAUSE
CHANGE, ART
MUST CAUSE
CHANGE**

1 Extract from Gustav Metzger interview with Emma Ridgway, RSA Arts and Ecology, April 2009

Het eerste woord dat bij mij opkomt als ik aan Gustav Metzger denk is 'precisie'. In de loop der jaren hebben we vele uren samen doorgebracht; dan zaten we samen tot laat in de avond aan zijn grote blauwe traanvormige tafel, aten koekjes en pure chocolade, terwijl we woord voor woord ellenlange teksten doorlazen, steeds opnieuw, om elke zin te redigeren en nogmaals aan te passen. Alles moest zo perfect zijn als maar mogelijk was. 'We moeten buitengewoon zorgvuldig zijn om de dingen goed te krijgen' zei hij vaak tegen mij. En op deze manier leefde hij elk deel van zijn leven.

Er bestaat geen beter woord voor: Gustav was precies. Precies in de manier waarop hij reageerde op de wereld om hem heen, op een bijna obsessieve manier gedetailleerd, en bondig maar veelzeggend als hij zijn gedachten overbracht. Maar niet alleen in geschreven vorm – hij sprak net zoals hij schreef: langzaam en weloverwogen, hij formuleerde een gedachte op precies de goede manier, voordat hij deze hardop uitsprak. Hij ging niet lichtvaardig om met woorden, hij meende altijd wat hij zei en sprak nooit voordat hij daar grondig en zorgvuldig over had nagedacht. De eerste keer dat ik hem ontmoette was op de Royal College of Art in South Kensington, waar hij veel tijd doorbracht met de studenten; ik zat recht tegenover hem aan de tafel en hij staaarde naar me. Misschien heeft hij wel *gedag gezegd*, maar dat kan ik me niet herinneren. Wat ik nog wel heel erg goed weet was zijn voor die tijd zeer ongebruikelijke gedrag: hij hief langzaam zijn hoofd op en keek mij recht in het gezicht en in mijn ogen gedurende een bijna ongemakkelijk lange tijd, waarbij hij mij zorgvuldig bestudeerde en overwoog wie ik zou kunnen zijn en wat voor plaats ik in zijn leven zou kunnen innemen – een terugkerende eigenaardigheid die ik in de jaren daarna nog vele, vele malen zou zien. 'Vertel eens wat over jezelf', zei hij op een manier waardoor ik dacht dat hij echt wilde horen wat ik te zeggen had, en hij viel stil en wachtte op mijn antwoord. Meestal liet hij mensen niet snel toe in zijn persoonlijke leven, maar als hij dat deed, dan deed hij dat met heel zijn hart en zonder enig voorbehoud.

Gustav Metzger was een ongrijpbare en mysterieuze man. Ik heb gehoord dat hij vele jaren lang bijna niet te vinden was. Hij was een van die mensen die je overal tegenkwam, want hij bezocht alle openingen, lezingen en evenementen die in Londen plaatsvonden, maar als je hem nodig had was hij niet te vinden. Het was zo goed als onmogelijk om hem te bereiken, tenzij je wist waar hij woonde en daar op de deur kon kloppen. Om met Gustav, een man zonder telefoon en computer, te communiceren moest je wachten

tot hij belde vanuit de telefooncel die om de hoek van zijn huis in Hackney stond. Hij belde altijd op een bepaald en zeer specifiek moment, en als je die oproep miste dan was er geen mogelijkheid om hem terug te bellen; je moest gewoon weer wachten. Ik kan me herinneren dat ik, na onze eerste ontmoeting, dacht dat hij waarschijnlijk nooit zou bellen nadat ik al meer dan een week had gewacht zonder iets van hem te horen. Maar toen hij dat uiteindelijk wel deed, nodigde hij me uit om naar hem toe te komen – hoewel het verkrijgen van zijn adres weer een ander verhaal was.

Gustav Metzger was een contradictie. Dat werd al direct duidelijk zodra iemand zijn East London atelier op de Ellingfort Road binnentrad. Ik kan mijn eerste bezoek aan het atelier van zo'n tien jaar geleden, nog levendig herinneren. Zijn atelier was een buitengewoon kleurrijke janboel met tot het plafond opgestapelde alledaagse spullen zoals kranten, plastic tasjes, boeken over alle mogelijke onderwerpen (maar voornamelijk gericht op kunst en geschiedenis) en, voor hen die hem niet hebben gekend, allerlei willekeurige spullen zoals kleine flesjes met handlotion die hij na verblijf in een hotel bewaarde, of al lang verlopen museumjaarkaarten. Voor Gustav was niets daarvan willekeurig – in de loop der jaren had hij alles persoonlijk verzameld wat hij nu hoog opgestapeld in zijn atelier had liggen, en elk object had een specifiek doel of betekenis, die hij heel snel duidelijk kon maken als je van plan was iets weg te gooien. Hij verzamelde al deze dingen, niet omdat ze per se waardevol waren, maar omdat ze voor hem waarde hadden, voor zijn leven, voor zijn werk.

Gustav wist zoveel objecten met zoveel betekenis te doordrenken. Eenvoudige dingen stonden bij hem hoog aangeschreven, zoals bijvoorbeeld een tube tandpasta; elke keer als een vriend of college uit Duitsland naar het Groot-Britannië kwam, vroeg hij deze om een bepaald merk tandpasta mee te nemen dat hij graag gebruikte, gewoon 'omdat het de beste is'. Hij vulde kleine plastic zakjes met zijn tekeningen, notities, schetsen, folders, uitnodigingen voor vernissages, en andere persoonlijke verzamelobjecten, en vervolgens vulde hij zijn grote metalen kabinet met tientallen van deze mini-tijdscapsules, die duidelijk verwezen naar een bepaald moment in zijn leven. Elk tasje was een mini-archief, een tastbare herinnering aan een dag of een week. Onlangs heb ik ze weer tevoorschijn gehaald en doorzocht, en ik vond overblijfsels van zoveel dagen die ik al lang was vergeten; ze kwamen weer terug in mijn herinnering door middel van gescheurde restaurantbonnetjes, oude treinkaartjes en verkreukelde brochures van tentoonstellingen en lezingen die hij had bezocht of aan had deelgenomen. En nu koester ik deze eenvoudige objecten, deze persoon-

lijke relikwieën van een goed geleefd leven, en ik ben Gustav dankbaar voor zijn voorliefde om deze dingen te verzamelen.

Gustav Metzger was een radicale man. Vanaf de jaren veertig volgde hij kunstopleidingen in Oxford, Antwerpen en Cambridge en in Londen aan de Borough Polytechnic onder David Bomberg. Aanvankelijk werd hij geïnspireerd door de politieke idealen van Bomberg en zijn aanpak in het maken van kunst, maar in 1953 verbraken Metzger en zijn leraar alle banden en dat zou een beslissende gebeurtenis blijken die een belangrijke invloed had op de loop van zijn leven. Hij had veel tijd doorgebracht als actief lid en voorzitter van de Borough Bottega, een kunstenaarscollectief dat samen met Bomberg en zijn andere studenten was opgericht, maar Gustav hield daarmee op en vertrok van Londen naar King's Lynn, een klein stadje in Norfolk. Hij stopte met schilderen en begon met een marktkraam waar hij bric-à-brac en tweedehands boeken verkocht. Drie jaar later ging hij weer schilderen, maar nu met een paletmes in plaats van een penseel. Hij zou het penseel nog maar zelden gebruiken nadat hij weer was begonnen met schilderen. Twee jaar later werd hij medeoprichter van The Committee of 100, een Britse anti-oorlogsgroep die massale vreedzame demonstratie en burgerlijke ongehoorzaamheid inzette in de strijd tegen nucleaire wapens. In 1959 ging hij verder met het schrijven van zijn eerste manifest over auto-destructieve kunst, en daarmee werd hij de grondlegger van een radicale nieuwe kunstvorm, die zich richtte op de transformatie van de maatschappij door middel van individuele en collectieve acties.

Gustav Metzger was een baanbrekende kunstenaar en activist. Wat me het meest verwonderde over hem was zijn voortdurende en altijd groeiende behoefte om zich met urgente kwesties bezig te houden, middels zowel het oog van de kunst als de samenwerking met andere vakgebieden. Zijn passie en betrokkenheid werden in de loop van de tijd nooit minder, het werd in feite zelfs intensiever naarmate hij ouder werd. De weigering om een passieve consument te worden, vormde de basis van zijn werk, zoals te zien in zijn *Historic Photographs*, die de kijker aansporen om naar veelvuldig bekeken beelden van weerzinwekkende historische momenten te kijken op een nieuwe, actievere manier, in een poging om de waarneming van de inhoud en de geschiedenis zelf te veranderen. Een man die een voortdurend gevoel van urgentie had, en onvermurwbaar bleef benadrukken dat er nu actie moest worden ondernomen, voordat er niets meer over was om nog te redden. Nog maar kort geleden zei hij: 'We hebben nu de mogelijkheid om grote, grote transformaties tot stand te brengen in het begrijpen en hervormen van onze wereld ... [maar] we moeten die kans wel grijpen

en bereid zijn onze handen vuil te maken. Dan kunnen we onszelf in ieder geval recht in de ogen kijken en zeggen dat we gedaan hebben wat we konden doen.'

Gustav deed alles wat hij kon doen. Voor hem was vernietiging geen abstract concept. Vanaf zijn kindertijd als Joodse jongen in nazi-Duitsland tot aan zijn latere jaren, toen hij in een dichtbevolkt, vervuild stadscentrum woonde, ondervond hij dat rechtstreeks en op veel verschillende manieren. Als antwoord op de vaak geciteerde zin van Adorno – hoewel deze net zo goed anders kan worden uitgelegd – dat het 'barbaars' zou zijn om 'een gedicht te schrijven na Auschwitz', verklaarde Gustav: 'Het antwoord op de vraag, "Zijn gedichten mogelijk na Auschwitz?" is volgens mij niet alleen, "Ja, die kunnen er zijn", maar nog eerder, "Ze moeten er zijn!" – om deze gruwelen frontaal onder ogen te zien.' En op deze wijze oefende Gustav zijn roeping uit, en vervulde hij zijn werk als kunstenaar-activist zonder ooit te verslappen.

Gedurende zijn hele leven werd Gustav sterk aangetrokken door de tegengestelde krachten van vernietiging en creatie – en zijn krachtige focus op uitroeiing was daar een verlenging van. Het is mogelijk om een rode draad door zijn werk te zien, vanaf het begin van zijn werk, zoals de 'explosive table paintings' uit de jaren vijftig die de paddenstoelenwolk van de atoombom visualiseren tot aan zijn conferentie *Facing Extinction* die werd bijgewoond door kunstenaars, wetenschappers, architecten, studenten en vele anderen. Voor hem was vernietiging, en uiteindelijk uitroeiing, iets wat hem heel zijn leven bezig hield. De ecologische overtuigingen van Gustav werden in zijn latere werken nog zichtbaarder dan ooit, variërend van de lancering van *Reduce Art Flights* – een campagne tegen vervuiling waarmee professionals uit de kunstwereld werden aangemoedigd om vlieggreizen te verminderen en na te denken over hun eigen 'carbon footprint' – tot het aansturen van interdisciplinaire conferenties en discussies over uitroeiing en vernietiging van het milieu.

Gustav Metzger was een optimistische man. Een van de projecten waar we samen aan hebben gewerkt in zijn laatste jaren, was zijn wereldwijde oproep om in actie te komen: 'Remember Nature'. Hij vroeg studenten en professionals uit de kunstwereld om werk te maken dat zich richtte op uitroeiing, klimaatverandering en vervuiling. Als onderdeel van een wereldwijde actiedag, bouwden tientallen studenten van de kunstacademie in Londen een omvangrijke muur van krantenknipsels die verband hielden met uitroeiing – geknipt uit duizenden exemplaren van *The Guardian*. Het werk dat hierdoor ontstond was een grootschalige nieuwe uitvoering van zijn

werk *Mass Media: Today and Yesterday*. Tegelijkertijd droegen honderden kunstenaars en kunststudenten over de hele wereld bij door werk te maken dat op deze thema's was geïnspireerd. Ondanks alles wat op dit moment in de wereld gebeurt, en ondanks alles wat in zijn eigen leven plaatsvond toen hij een kind was, was Gustav misschien wel verrassend optimistisch over de toekomst van de planeet en de rol die kunst daarin speelde. Toen ik hem ooit vroeg of hij dacht dat kunst werkelijk kon bijdragen aan verandering zei hij nadrukkelijk: 'Kunst kan niet alleen voor verandering zorgen – kunst moet voor verandering zorgen.'

Gustav Metzger voelde een aangeboren verplichting om van kunst zijn levenswerk te maken en daarmee een verantwoordelijkheid om sociale veranderingen te stimuleren. Hij zei dat 'Kunst tot in het middelpunt van een mens moet zinken, boven komen, en dat zal hoop zijn – de kunst zal hoop zijn.'¹ Zijn praktijk die hij meer dan 70 jaar heeft uitgeoefend ging minder over de creatie van esthetische objecten die passie konden worden bekeken, dan over kunst als een stimulus voor politieke en sociale veranderingen. Voor Gustav was een kunstenaar niet gewoon een maker, maar eerder een initiatiefnemer, die zijn creatieve talent moet gebruiken om mensen tot handelen aan te zetten.

LEANNE DMYTERKO, NOVEMBER 2017

¹ Fragment uit interview met Gustav Metzger door Emma Ridgway, *RSA Arts and Ecology*, april 2009

This publication appears on the occasion of the exhibition:

GUSTAV METZGER: ETHICS INTO AESTHETICS

01.12.2017 – 04.02.2018

Locations: West Museumkwartier, Lange Voorhout 34 and West, Groenewegje 136 Den Haag

Text: Leanne Dmyterko

Leanne Dmyterko is a London-based art historian, curator and Co-Director of the Artistic Estate of Gustav Metzger. Until recently, and for the past eight years, she collaborated closely with the artist on projects and exhibitions worldwide and now continues his work through his estate and forthcoming foundation. She worked with Gustav on projects for MAMAC (Nice), Himalayas Museum (Shanghai), Centre Pompidou (Metz), Serpentine Gallery (London), New Museum (New York), Tate Britain (London), Museo Jumex, (Mexico City), documenta 13 (Kassel), MOCA (Los Angeles), Tel Aviv Museum of Art (Israel), Haus der Kunst (Munich), Gwangju Biennale (South Korea), Sao Paulo Biennale (Brazil) and the Royal Academy of Arts (London), and recently co-curated an exhibition of his work at Kabuso (Norway). Gustav was also one of her dearest friends.

Image: Gustav Metzger practicing for a public demonstration of Auto-destructive art, 1960 © National Portrait Gallery, London

Translator: Tiny Mulder

Typesetting: Jelle Koper

Printer: Oranje van Loon, Den Haag

Thanks: Ministry of Education, Culture and Science and Gemeente Den Haag

Publication: West

Edition: 1.000

ISBN: 978-90-79917-72-3

West

Groenewegje 136

2515 LR Den Haag

the Netherlands

+31 (0)70 392 53 59

www.westdenhaag.nl

info@westdenhaag.nl

